

W

WAAROM?

Taal heb je altijd en overal nodig. Taal verhoogt de weerbaarheid en de participatiekansen in de maatschappij: leren, denken, samenwerken, samen leven, informatie verwerven en verwerken... al deze activiteiten gebeuren via taal. Een leerling heeft taal nodig om aan te tonen dat hij de leerinhoud begrepen heeft.

Veel leerlingen zijn niet zo taalvaardig. Er zijn leerlingen die in een taalarme thuisomgeving leven, waaronder ook heel wat leerlingen van wie Nederlands de moedertaal is. Deze leerlingen hebben nood aan expliciete aandacht voor taal en taalontwikkeling.

H

HOE?

Taal-ontwikkelen lesgeven

W

WAT?

Volgens Hajer en Meestringa (2009) is taalgericht vakonderwijs onderwijs waarin naast vakdoelen ook taaldoelen geëxpliciteerd zijn. Aan die twee doelen werk je simultaan, via een didactiek die

- **contextrijk is**
Je biedt leerlingen een herkenbaar kader aan, geeft hen kapstokken voor de nieuwe leerstof.
- **veel interactiemogelijkheden biedt**
Je geeft opdrachten die leiden tot mondelinge of schriftelijke taalproductie in interactie.
- **en waarin taalsteun zit**
Je geeft leerlingen een opstap bij het begrijpen en zelf produceren van nieuwe taal in PAV.

De principes staan niet los van elkaar, maar zijn complementair.

In PAV werk je altijd vanuit context: je werkt immers thematisch of projectmatig.

Contextrijk leren

Je kan de nieuwe leerstof ophangen aan:

- de **leefwereld** van leerlingen
- de **actualiteit**
- de **lessenreeks**
Je kan de kennis ook kaderen in het geheel van je lessenreeks: 'Hoe sluit deze les aan bij de vorige en de volgende?'
- de **opleiding/ het beroep**
Je kan leerlingen uitleggen waarom je vak of deze les belangrijk is in functie van hun later beroep of om op eigen benen in de maatschappij te staan.

Je werk zoveel mogelijk met praktijkcasussen en realistische opdrachten.

Voorbeelden:

- ☆ *authentiek materiaal zoals flyers, folders, uitnodigingen, kranten, arbeidscontracten uit de sector, loonfiches, ... gebruiken;*
- ☆ *prikkelende startvragen stellen;*
- ☆ *activerende werkvormen inzetten die de voorkennis activeren;*
- ☆ *expliciet naar de vorige les terugrijpen.*

Interactie betekent dat je al **pratend en schrijvend, luisterend en lezend op een actieve manier**

Interactief leren

veronderstellingen, vragen en bevindingen tussen je leerlingen onderling of tussen jou en je leerlingen uitwisselt (Hajer, 2009).

Je beperkt dus je eigen spreekinitiatief en laat ruimte voor de leerling. Je laat zoveel mogelijk jongeren aan de beurt. Tijdens de interactie treed je op als coach.

Activerende didactiek en uitdagende (interactieve en coöperatieve) werkvormen zijn een hulpmiddel om taalproductie te stimuleren.

Voorbeelden:

- ☆ *tijdens het onderwijsleergesprek wachttijd inbouwen;*
- ☆ *coöperatieve structuren gebruiken;*
- ☆ *leerlingen in duo's een onderwijsleergesprek laten voeren;*
- ☆ *passende vragen laten zoeken bij een visuele weergave;*
- ☆ *tweeten, sms'en, bloggen ... over het onderwerp;*
- ☆ *leerlingen een schriftelijk antwoord laten formuleren en daarna in duo's laten reflecteren op wat ze geschreven hebben;*
- ☆ *stellingen voorleggen.*

1. Je hebt **expliciete aandacht voor:**

- vaktaal,
- woordenschat,
- ondersteunende strategieën,
- tussenstappen bij complexe opdrachten,
- hulp bij het lezen en begrijpen van een cursus.

2. Soms zegt één beeld meer dan duizend woorden. **Visuele taalsteun** is dan ook een belangrijk aspect van taalontwikkelen lesgeven. Dit helpt om complexe en abstracte begrippen te verhelderen én te onthouden. Dit materiaal blijft zichtbaar aanwezig tijdens de uitbouw van het thema of project.

3. **Taalfeedback** kan zowel inhoudelijk als vormelijk.

- **inhoudelijk:** je kan reageren op de hantering van de juiste begrippen.
- **vormelijk:** je kan feedback geven op de stijl, het register en op de woord- en zinsstructuren. Leg niet op alle slakken zout, zeker niet wanneer de inhoud primeert.

Voorbeelden:

- ☆ *graphic organisers, infographics inzetten;*
- ☆ *spreek- en schrijfkaders aanbieden;*
- ☆ *strategieën aanleren;*
- ☆ *werkvormen hanteren die woordenschat ondersteunen;*
- ☆ *opdrachten geven waarbij taal en beeld met elkaar gecombineerd moeten worden;*
- ☆ *(half)ingevuld schema bij de les aanbieden;*
- ☆ *de buitenkant van de tekst verkennen;*
- ☆ *hardop denkstappen demonstreren (modellen).*